

Musiken har funnits där så länge han kan minnas. Lusten att lära och att överskrida ämnesgränser likaså. Men Nils-Göran Areskougs väg genom livet har inte varit utan mörker, något som också format honom.

Nils-Göran Areskoug: En musikalisk gränsöverskridare

Solen skiner från en klarblå himmel när vi parkerar vid det lilla röda huset i Sandsbro, alldeles intill Helgasjön. Genom den öppna dörren strömmar pianomusik. Det känns som en helt logisk introduktion till Nils-Göran Areskoug. Musiken har varit hans följeslagare genom livet och Sandsbro har alltid funnits där som en fond av soliga barndomsminnen, trots att han varit mer eller mindre bofast i Stockholm sedan 1970-talet.

Och det var här vid Helgasjöns strand han ville skapa en ”sommarakademi”, en mötesplats för gränsöverskridande samtal och tankeutbyten. Nu blev det inte så. Tiltänkta finansärer sade nej och här-omveckan såldes fastigheten.

Nils-Göran Areskoug har hunnit fylla 64 år och har en brokig akademisk karriär bakom sig. Platser som Stockholm, Uppsala och Lund har spelat stor roll för hans intellektuella liv, liksom Lausanne, Jyväskylä och Oslo. Men det var i Kronoberg allt började, där lades grunden. Föräldrarna kom från Skåne men flyttade till Växjö efter kriget när staden började expandera och behövde fler bostäder. Pappan, Sven A Sundin, drev byggföretaget Fosema som bland annat uppförde husen på Annae gärde. Det verkliga prestigeprojektet fick pappans företag i och med den stora ombyggnaden av domkyrkan i slutet av 1950-talet.

– Pappa hade starka kulturella intressen som inte riktigt fick blomma ut. Men i samband med domkyrkoprojektet tog han med familjen ut på bilresor i Europa för att titta på de stora katedralerna.

Mamman, Britt-Marie, som hetat Areskoug som ogift, kom från en välkänd

lärdomssläkt. Hon var mycket musikalisk och det var kanske inte så konstigt att alla de fyra pojkarna i familjen spelade olika instrument.

– Min äldste bror Karl-Erik var mest musikalisk och mycket begåvad. Han tog alltid hand om mig, kanske för att jag var yngst av bröderna. Karl-Erik var violinist och skulle bli arkitekt. Kanske skulle han gå in i pappas firma.

Det blev inte så. En dag 1961, när Nils-Göran kom hem efter att ha varit ute och lekt, fann han föräldrarna och två av bröderna samlade. Alla grät.

– Karl-Erik var död. Han gjorde värnplikten som flygnavigatör och hade omkommit vid en olycka ovanför Vänern.

Långt senare, i tonåren, komponerade Nils-Göran ett rekviem - en dödsmässa - där han musikaliskt fick ge uttryck för saknaden efter brodern.

– Jag vet inte om mamma och pappa någonsin riktigt hämtade sig efter Karl-Eriks död, säger han.

Den musikaliska grunden lades alltså tidigt. Bland dem som var viktiga i Nils-Görans skolning fanns en rad Växjöprofiler, namn som Ture Olsson, Janis Ozolins, Ladis och Boiana Müller och Sylvia Mang-Borenberg. För att bara nämna några.

– Jag sjöng i kör, spelade cello och piano, gick och lärde mig komposition. Jag fick egentligen allt man kunde drömma om redan i nio-, tioårsåldern. Som tonåring gick jag sommarkurser för Hans Leygraf i Salzburg.

På frågan om vad han helst lyssnar på när han i dag vill bli på gott humör svarar han att han är allätare men att Johannes Brahms ligger väldigt nära idealet. Hans symfonier och hans andra pianokonsert är sådant som Nils-Göran tycker kan beskrivas som fulländade arbeten.

– Fast allra helst sätter jag mig själv och improviserar. Tiden är så kort och jag vill spela min egen musik. Det blir som en terapi för alla som lyssnar. Musiken speglar mitt inre, men även det yttre. Miljön blir en del av musiken.

Under gymnasieåren på Katedralskolan slets Nils-Göran mellan humaniora och naturvetenskap. Han var med i den kristna gymnasistföreningen och tog starka intryck, framförallt av den kristna etiken. Han läste mycket - Dostojevskij, Tolstoj och Albert Schweitzer - och grubblade på de stora frågorna. Musiken fanns där förstås hela tiden, men också ett starkt intresse för människan, både medicinskt och psykologiskt.

Han avlade kantors- och organistexa-

men som 17-åring och efter studenten blev det musikhögskolan i Stockholm. Det blev inledningen på en ovanlig akademisk karriär som också innefattade studier i medicin och filosofi samt doktorandstudier i Lausanne. Det blev så småningom en doktorsexamen, fast inte i Schweiz utan i finska Jyväskylä. I Nils-Göran Areskougs CV finns också en läkar-examen.

När Musik i Kronoberg bildades var Nils-Göran dess förste chef. Hans viktigaste insats blev att rädda Musica Vitae som var på fallrepet. Han gav också ut den första skriftserien på svenska om musiktolkning.

Han träffade sin blivande fru i Stockholm och tillsammans fick de två barn. Föräldrarna gick så småningom skilda vägar, en process där mamman tillerkändes vårdnaden av barnen. Det fungerade bra i början. Nils-Göran hade sin umgängesrätt och de båda barnen fick sin beskärda del av bekymmerslösa sommark dagar vid Helgasjön. Därefter upphörde kontakterna.

– Mina barn tillhör de 1,5 procent av befolkningen som förlorat kontakten med den ena föräldern i samband med föräldrarnas separation.

Att inte ha fått lära känna sitt barnbarn har varit en smärtsam upplevelse.

En kvinna som blev viktig i hans liv var Karin Asplund. Hon var ett par år äldre än Nils-Göran och de träffade varandra redan på Katedralskolan.

– Jag var bjuden på hennes studentskiva. Men hur skulle jag kunna hävda mig mot de äldre, lite mognare killarna? Jag hade inte så mycket att säga, så jag satte mig vid pianot. Det - fick jag senare veta - hade slagit in något hos henne.

Men därefter sågs de inte på många år, inte förrän Nils-Görans far fick sin första större hjärtinfarkt och det var oklart om han skulle överleva. Nils-Göran och hans mor möttes av en läkare som med stor intresse och ömsinhet förklarade situationen – nämligen Karin Asplund.

Fadern skulle leva många år till och Nils-Göran och Karin blev så småningom ett par.

– Hon var en tuff tjej med skinn på näsan som var i sitt esse på akutmottagningen. Hon hade också starkt konstnärliga intressen. Dessutom var hon en oöverträffad stigfinnare till traktens svamp- och hjortronställen.

Men lyckan tog slut en vintrig marsmorgon 1992. På väg till jobbet i Ingelstad kolliderade Karin med en annan bil och omkom.

”Fast allra helst sätter jag mig själv och improviserar. Tiden är så kort och jag vill spela min egen musik. Det blir som en terapi för alla som lyssnar.”

NILS-GÖRAN ARESKOUG

– I dag är minnena av Karin en styrka i mitt liv. Men då gick jag igenom en mörk tunnel, kände mig skadeskjuten. Men det finns inga alternativ, man måste ge det den tid det tar. Och sorgearbetet är en djupt personlig process.

Att Nils-Göran Areskoug kommit att bli en ambassadör för det som kallas tvärvetenskaplighet har en lång historia. Kanske började det redan i de mångåriga kontakterna med Sergiu Celibidache, den världsberömda och mycket framgångsrike dirigenten.

– Om jag någonsin träffat ett tvättäkta geni så var det han. Han hade lärt sig hela den klassiska symfonilitteraturen utan till och använde aldrig partitur. Han formade min syn på musik och öppnade dörrar till ett fördjupat filosofiskt studium. Jag började se de samband som jag skulle intressera mig för i min forskning.

Svaret på hur verkligheten är beskaffad finns på många håll. Det är därför det är så viktigt att integrera över ämnesgränser, menar Nils-Göran Areskoug. Ett framgångsrikt exempel är medicinutbildningen i Linköping. Men han anser också att viktig kunskap går att utvinna ur konstarterna, till exempel musiken. Det handlar om att pröva sig fram med olika tolkningar så att de många perspektiven berikar det enskilda tinget. I just det avseendet är det ingen skillnad mellan en världsledande dirigent och en Nobelpristagare. Och just därför behövs nätverk och arenor för dialog mellan olika samhällsdomäner. Det ser han som den stora utmaningen för framtiden.

TEXT
PER LINDBLADH
per.lindbladh@smp.se
0470-77 06 37

FOTO
URBAN NILSSON
urban.nilsson@smp.se
0470-77 06 73